

54. svetovéhó eeperantského sjezdu v Helsinkách se zúčastnilo přes 2000 lidí ze 40 zemí. Na slavnostním zahájení, které patří vždy k nejpůsobivějším částem sjezdu, jednal pro plnou účast všech přítomných, jednal pro účast mnoha čestných hostů, byl zástupce finské vlády. Ve svém pozdravném projevu prohlásil, že Finsko má na rozvoji esperantského hnutí velký zájem, vyzdvihl jeho význam pro sblížení národů, zvláště malých, jimž by mezinárodní jazyk mohl přinést velký užitek a finanční prospěch. Četní oficiální pozorovatelé, kteří se tohoto sjezdu zúčastnili, byli fascinováni prostředím, které vyznačovalo z celého sjezdu a z dokonalé funkce sjezdového jazyka pro 40 národů. To potvrzují také diplomaté, kteří zastupovali své vlády. Zastoupeno bylo třináct vlád: Belgie, Brazílie, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Izrael, Maďarsko, Norsko, NDR, Polsko, Rakousko, Slovensko a Švédsko. Nato esperantisté ze 40 zemí pozdravili sjezd jménem svých národních svazů. Největší a neutuchající potlesk měl český zástupce J.Vítek, předseda Českého esperantského svazu. Zástupci českého a slovenského svazu byli přijati na čs. vyslanectví v Helsinkách a jejich zpráva byla velmi pozorně vyslechnuta.

Finsko a jeho hlavní město prokazovaly sjezdu velké sympatie. Čestnou záštitu přijal finský prezident dr Urho Kekkonen. Tisk, rozhlas a televize denně o sjezdu podrobně referovaly. Také polský rozhlas přinášel denně zprávy svých zvláštních zpravodajů. Železnice, obchodní společnosti a j. vydaly mnoho prospektů v mezinárodním jazyce. Vyšla také řada turistických prospektů, z nichž některé se staly opravdovým "bestsellerem". Rakousko, země příštího světového esperantského sjezdu, se představilo skvělými plakáty a brožurami v mezinárodním jazyce.

Po hudebním úvodě převzal slovo předseda UEA prof. dr. Ivo Lapenna, jehož projevy vždy zvyšují slavnostnost zahájení. Hovořil o jazykových problémech v mezinárodních a národních vztazích a zdůraznil, že se v mezinárodních vztazích jazykový problém stále více komplikuje (v Organizaci spojených národů a v Unesku se užívá 8 jazyků). Již nyní jsou mezinárodní instituce z velké části paralizovány pro jazykový chaos. Nestačí jen mluvit o míru a sblížení národů, ale je nutno uskutečňovat účinná opatření. Jedním takovým opatřením je všeobecné zavedení esperanta, které umožní každému se dorozumět kdekoli na světě. Závěrem své řeči prof. Lapenna uvedl: "Před několika dny vkročil člověk na pustý povrch měsíce... Musí přijít doba, kdy člověk bude moci navštívit sousední zemi a rozumět svému sousedu a bude mu rozuměno v kterékoliv části světa. Hlavním úkolem tohoto sjezdu je najít nejúčinnější metody k tomu, aby se tento stav uskutečnil co nejdříve.

Program sjezdu byl velmi bohatý a pestrý. Svě schůze měli právníci, lékaři, agronomové, učitelé, studenti, skauti, automobilisté, železničáři, filatelisté, ornitologové, a j. Události prvního řádu byl finský večer, na kterém pořadatelé představili s velkým úspěchem finskou kulturu po všech stránkách, tanečními soubory, lidovými orchestry, sbory, duety, gymnastikou, laponskými písněmi, divadelními scénami z Kalevaly a pod. Na pořadu byla dále tři divadelní představení, pestrý umělecký večer s umělci Finska, Švédska, Japonska, katolické a evangelické bohoslužby, ples, recepcce, celodenní výlety autobusy a lodmi.

Velkému zájmu se těšila díla finské literatury v esperantu, jako Kalevala, Sedm bratří a j. Na Mezinárodní letní universitě přednášeli vynikající vědci o různých tématech, z nichž uvádíme alespoň některá. Racionální využívání a zachovávání přírodních zdrojů naší planety, Tvar a velikost zeměkoule, Typ zemědělských a zahradnických podniků, esperanto a islám (na tuto přednášku se dostavil vyslanec SAR), Současné vědecké informace a dokumentace se zvláštním zřetelem k jazykovým problémům atd.

Na závěr sjezdu, po schválení a odeslání telegramů, byly jednomyslně přijaty rezoluce vládám všech států.

1. Objektivně zhodnotit nezměrný a dopud nezakusný praktický užitek a nesmírně morálně politické, hospodářské, psychologické a jiné výhody, které představuje pro každého jednotlivce, každý národ a lidstvo jako celek přijetí mezinárodního jazyka esperanta, neutrálního prostředku sdělování pro všechny oficiální a neoficiální mezinárodní styky.

2. Podniknout nutné kroky, aby byl urychlen adekvátními metodami proces všeobecného používání mezinárodního jazyka ve světovém měřítku, zvláště pak rozšířením jeho vyučování na školách.

Ve dnech 3. - 9. 10. 1969 se konal v Záhřebu mezinárodní loutkový festival, kterého se zúčastnilo šest státních loutkových souborů: dva z Rumunska, po jednom z Jugoslávie, Maďarska, Polska, Slovenska. První cenu za hru, režii, hudbu a ostatní kategorie získal loutkový soubor z Košic. O tento festival je pro příští rok velký zájem ze Spojených států, ze zemí Blízkého východu a západních států.

Kartografické nakladatelství v Praze připravuje vydání kapesního atlasu světa v esperantu. Atlas bude obsahovat 85 barevných map, 82 stran informací a 10.000 jmen měst a jiných zeměpisných údajů. Názvy budou z největší části v esperantu. Připravuje Dr. T. Pumpr a Dr. J. Kavka. Atlas vyjde v příštím roce.

S Tatratourem na světový esperantský sjezd do Vídně. Zváz esperantistov Slovenska jednal s Tatratourem o uspořádání zájezdu pro členy svazu na 55. světový esperantský sjezd ve Vídni, ve dnech 1. - 8. 8. 1970. Zájezd by se konal z Bratislavy lodí, na které by bylo ubytování i stravování po celou dobu zájezdu. Za zájezd by se platilo v čs. korunách. Tatratour by také obstaral zaplacení sjezdového příspěvku v čs. korunách a přiměřené kapesné. Tatratour je dále ochoten uspořádat touže lodí zájezd do Budapešti, takže účastníci by mohli strávit příjemné dny v esperantském prostředí ve Vídni, Bratislavě a Budapešti. Předběžné přihlášky přijímá Zváz esperantistov SSR, Vlčkova 46, Bratislava.

Z časopisu Slovaka Esperantisto.

Na nedávné vídeňské konferenci o právu australský velvyslanec p.R. Harry zdůraznil význam jednoho jazyka pro diplomacii a vyzdvihl vysoké kvality esperanta.

Nebude téměř nic, čeho by lidstvo nemohlo dosáhnout. Na jedné z posledních diskusí v Organizaci spojených národů o jazykové otázce britský delegát sir Leslie Glass řekl, citujeme doslova: "Snad jednou, až ponechám stranou svou národní pýchu, budeme se všichni učit jednomu společnému jazyku. Kdyby se národové mohli stýkat pomocí jednoho mezinárodního jazyka, pak by nebylo téměř ničeho, čeho by lidstvo nemohlo dosáhnout."

V Přerově se bude konat ve dnech 25.- 30.7. 1970 mezinárodní konference o J.A. Komenckém, který navrhl užívání mezinárodního jazyka jako druhého vedle mateřštiny pro lepší spojení lidí a národů.

Ministerstvo pro osvětu a vyšší školy v Polsku vydalo 20 stránkový spis, který obsahuje schválené osnovy pro vyučování esperantu. Doklad začíná velmi pozoruhodným konstatováním: "Znalost esperanta má v současném světě velký význam."

Mezinárodní sjezd esperantské mládeže se konal ve dnech 3. - 10.8.1969 ve Stockholmu. Hlavním tématem sjezdu bylo: Mládež a společnost. V přednáškách a diskusích se všeobecně konstatovalo: mládež má obavy z cesty, kterou se dalo nynější lidstvo. Žije ve světě politického lhaní, svobodný vývoj individua je stále více ohrožován existujícími systémy, žije ve světě ničeném chemickými splodinami, čímž se podkopává jeho psychu.

Nezodpovědnost zasahuje i jazykové pole. Ve jménu hospodářského pokroku se celá společnost podrobuje rozleptávajícím cizím vlivům a ničení vlastní kultury a vlastního jazyka. Velké národní jazyky se staly v rukou obratných vykořisťovatelů zbraněmi pro násilné přizpůsobování méně bohatých a slabších národů. Toto ničení není nic jiného než nástroj jazykového imperialismu. Esperanto svým postojem ke zneužívání národních jazyků je samo sebou jazykem protestu. Sjezd vyzval mladé lidi a mládežnické organizace k solidaritě a spolupráci se Světovou esperantskou mládežnickou organizací. Před ukončením sjezdu se konala v centru města manifestace mládeže. Mladí lidé nosili tabule s nápisy: "Ve Francii francouzsky a esperantsky", "Anglicky a esperantsky v Anglii", "Švédsky a esperantsky ve Švédsku", "Německy a esperantsky v Německu", "Japonsky a esperantsky v Japonsku". Další nápisy na tabulích byly: "Prohlédněte: jazyková diskriminace je skutečností", "Mnohojazyčnost je drahá", "Esperantem proti jazykové diskriminaci."

La 26.9.1969 solenis sian 75 jariĝon emerita direktoro de la sanitara lernejo en Třebíč prof. Theodor Kilian, honora membro de Esperantista Klubo en Brno, honora membro de Ĉeĥa Esperanto-Asocio, fame konta aŭtoro de pluraj Esperanto-lernolibroj, kaj helpiloj, tradukinto de la Blanka Malsano de K.Čapek, ŝatata perradia instruanto de la internacia lingvo antaŭ la dua mondmilito kaj kunfondinto de la tutmonde Verda Stacio en Brno, aŭtoro de multaj artikoloj, brila oratoro kaj instruanto en Somera Esperanto-Tendaro en Lančov. La jubileulo dediĉis jardekojn de intensa laboro al la movado, lia admirinda iniciativo alportis al la movado gravajn rezultojn. Persone estas s-ano profesoro Th.Kilian ekstreme helpema kaj afabla. Al la kara jubileulo elkore ni deziras ankoraŭ plurajn jardekojn de firma sano kaj prespero por ĝojo de liaj karaj kaj de liaj multegaj amikoj.

Profesoro pri la internacia juro kaj doktoro pri historio de diplomatio Ivo Lapenna, prezidanto de Universala Esperanto-Asocio ĝisvivas la 5.11.1969 sesdek jarojn. Per sia multjardeka celkonscia laboro li akiris al la internacia lingvo altan tutmondan prestiĝon kaj nedetruiblajn poziciojn. Nepasema estas lia merito pri venko de Esperanto en Unesko, lia klarvida kaj energia gvidado de UEA, lia sugesto al mondskalaj kampanjoj, ĉefe kontraŭ la lingva kaj kultura diskriminacioj. Prof. Ivo Lapenna estas aŭtoro de pluraj gravaj verkoj kaj oratoro, kia naskiĝas nur unufoje en cent jaroj, lian paroladojn oni legos, kiel paroladojn de Cicero. Al la ŝatata kaj kara jubileulo ni esprimas tutkore niajn plej sincerajn gratulojn kaj bondezirojn de pluraj jardekoj en la plena sano kaj forto.

Treege ni bedaŭras, ke ni ne povas daŭrigi en la ĝojigaj jubileoj. La 8.9.1969 suferis la movado en Ĉeĥoslovakio kaj la tutmonda movado pezan perdon. Post dolora malsano mortis karmemora samideano Jaroslav Šustr en Prago, ĉefdelegito de Universala Esperanto-Asocio, honora membro de Ĉeĥa Esperanto-Asocio kaj de la Esperantista Klubo en Prago,

kies prezidanto li estis dum 28 jaroj. S-ano J.Šustr estis unu el la plej gravaj kaj laboremaj homoj en la movado. Dum pluraj jardekoj li plenumis kun ekstrema oferemo kaj saĝo gravajn funkciojn. Unu el liaj plej grandaj meritoj estis fondo de Esperanto-biblioteko kaj kolektado de libroj por ĝi, ke ĝi nun nombras preskaŭ kvin mil volumojn. Lia aktiveco, laboremo, energio estis admirindaj kaj ekstreme granda lia helpemo kaj modesteco. Triste ni rememoras kaj ĉiam memoros la noblan homon.

Ankoraŭ grava jubileo. La 11.10.1969 solenis 80 jarojn emerita lerneja direktoro Antonín Valoušek en Brno, meritplena esperantisto jam el tempo antaŭ la unua mondmilito. La ŝatatan jubileulon, kiu estas homo bonega, kara kaj afabla ni tre sincere salutas dezirante al li ankoraŭ multegajn jarojn en plena sano kaj prospero.

Angličtina přestane být hlavním vyučovacím jazykem na středních školách a universitách v Malajsii. Od roku 1978 budou přijímací zkoušky na vysoké školy v národních jazycích.

Nové časopisy. Ve Švýcarsku vyšlo první číslo velkého reprezentačního časopisu Turista Mondo. - Připravuje se vydávání mezinárodního pedagogického časopisu, ve kterém se budou řešit všechny pedagogické otázky naší doby. Časopis se bude jmenovat Internacia Pedagogia Revuo a bude vycházet třikrát do roka. Jeho redaktorem se stal rektor H. Sonnabend.

Z KLUBOVNÍHO ŽIVOTA

Dne 5. 9. 1969 přednášela na mimořádné schůzi klubu paní E.Krusse z Frankfurtu n.M. o mezinárodním sjezdu železničářů-esperantistů v Avignonu. Zajímavá přednáška byla doprovázena četnými diapozitivy.

Dne 29.9. přednášel pan Eizo Ito z Kiota o životě japonského lidu, tradičním a moderním, v sále lidového spotřebního družstva Jednota. Bylo přítomno přes 40 lidí, kterým představenstvo podniku umožnilo účast na přednášce, po které následovala velmi živá debata. Přednáška i velmi pěkné diapozitivy se velmi líbily, překládal J.Vondroušek. Následujícího dne vyslechlo přednášku pana E.Itoa 70 velmi spokojených posluchačů v Klubu esperantistů v Brně.

Celoroční kurs esperanta byl zahájen dne 8.10. v Parku kultury a oddechu v Brně. Téměř 200 plakátů vydaných svého času esperantskou mládeží v Praze, získávalo zájemce esperanto. Přihlásilo se 15 účastníků. Vyučuje J.Vondroušek.

Český esperantský sraz. Kdo se přihlásí na rok 1970 letos v listopadu nebo prosinci dostane navíc všechna letošní čísla časopisu STARTO. Komu je jen trochu možno, nechť vstoupí do ČBS. Členové klubu platí Kčs 48,- plus jednorázové zápisné Kčs 10,-. Rodinní příslušníci, studenti a vojáci. Kčs 20,-, důchodci Kčs 24,- plus zápisné.

Kdo dosud nevyrovnal členský příspěvek našemu klubu, může tak učinit platenkou, kterou přikládáme.